

Foto: Brian Karstensen

God skolestart

I kalenderåret er vi kun nået til måned nummer 2, men muligheden for en god skolestart til august øges, hvis man på skolen tidligt begynder på forberedelserne af det kommende skoleår. Så det er bare om at komme i gang. Du kan denne gang læse hvordan SU positivt kan påvirke arbejdsklimaet på din skole.

Side. 4

Atuarfimmi aallartilluarnissaq

Qaammatisiutini aatsaat qaammatit aappaat nalleraluarparput, uki-umulli atuarfiusumut tullissamut piareersarluni aallartiaaraanni atuarfimmi aallartilluarnissaq ilima-narnerulissaaq. Taamaammaat tassa aallartiinnaraanni ajunngin-neruvoq. Tamatumuuna atuar-sinnaavat illit atuarfinni suliffiup nuannersuunissaa suleqati-giinnermut ataatsimiititaliap qanoq iloorraap tungaanut sunnersinnaagaa.

Qupp. 2

Godt nytår

Med nytårshilsner fra Sivso Dorph, Lars Karl Jensen og Doris Jakobsen, skyder Ilinniartitsisoq året 2006 i gang. Rigtig godt nytår.

Side 7+12+13

Allattarfissuaq sarfatortoq

Allattarfissuaq kridtimik allaffiusartoq inna-allagissamoortumik taarserusussinnaaviuk? Allattarfissuaq qarasaasiamut ikkuttaq Ilinniartitsisoq'mi misilittarparput.

Qupp. 9

Læsefærdigheder

Den landsdækkende læseundersøgelse for 4. og 5. klasserne er netop blevet offentliggjort. Læs hovedkonklusionerne her.

Side 11

Ukiortaami pilluaritsi

Sivso Dorphimit, Lars Jarl Jensenimit Doris Jakobsenimillu ukiortaami inuulluaqqussutit ilanngullugit Ilinniartitsisoq ukiortaamik aallaaniivoq. Ukiortaami pilluakutsooritsi.

Qupp. 6+12+13

Tavle med strøm

Kunne du tænke dig af skifte kridttavlen ud, med ét der bruger strøm? Ilinniartitsisoq bringer en minitest af tavlen der skal sættes til din computer.

Side 9

Atuffarissuseq

Nuna tamakkerlugu 4. aamma 5. klasseni atuartut atuffarissusiata misissorneqarnera saqqummiunneqaqqammerpoq. Tassani inerniliinerit pingaarnerit maani atuakkit.

Qupp. 10e

Suleqatigiinneq – tatige-qatigiikkaanni aatsaat

Pisortani namminersortunilu suleqatigiinneq ukiuni makkunani allanngori-artoqaaq. Suliffiit ilarpassuini sulisut sinniisaat siornatigornit annerungaatsi-aqisumik sunniuteqarsinnaalerput. Taamaaliartornerli isumaminik pinngilaq, illuatungeriillu tamarmik ilungersornissaat pisariaqarpoq. Allaatigisap matuma ersersinniarpaasuleqatigiinnermut ataatsimiititaliani aamma ataatsimiititaliani MED-ini¹ suleqatigiilluarnissamut suut iluaqutaasut suullu akornutaasut, aamma siunissami suleqatigiin-nermut ataatsimiititaliaajumaartuni ilaasortaasut qanoq piumaffigineqartariaqarumaartut.

All. Steen E. Navrbjerg, lektor

Suliffimmi pisortaasut qaaqqusisupput

Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat suliffinni assigiinngitsuni assigiinngitsorujussuarmik atuut-sinneqarput. Maannakkulli malun-niuttalerpoq suliffinni pisortat sulisut sinniisaasa aalaniataar-nerunissaat soqutigileraat. Sulisut sinniisaata siunersortakkatut atu-unnissaa pisortaasut kissaatigine-rulerpaat. Pisortat naak aqutsisina-atitaaneq pigigaluaaraat taamaattoq pisortaasut amerlanerujartortut paasilerpaat suliniutissat nutaat pillugit sulisut sinniisaasa oqa-loqatigisarnerisigut pisortatut suli pitsaanerulersinnaallutik. Siullermik sulisut sinniisaat sulif-fimmi annikitsualuit tungaasigut pisortaasumit ilisimasagarne-rusarpoq. Sulisut sinniisaata suleqatigini ilisarismalluuartarpai, taamaammallu sulisut sinniisaata arlalippassuartigut pisortaasut aalajangiinerata sunniutigisinnaa-sai pitsaannngitsut siumut eqqoria-reersinnaasarpai. Tassa imaappoq sulisut sinniisaata ilaannikkut pisortaasoq pitsaannngitsunik aala-jangiinissaraluanit ”annaattarpaa”. Aappasaanik sulisut sinniisaata pisortaasut isumaat taakku pisin-naanerannit pitsaanerususumik sulisunut anngunniarsinnaasarpai. Sulisut sinniisaat sulisunit tatigi-saavoq, taakkulu taanna pisortaa-suminngarnit tatiginerugajuppaat. Sulisut sinniisaata pisortaasut aala-jangigaat pitsaasuuneraraangagu taava tamatuma naammassiniar-

nera pisortaasunut ajornannginne-erarsuusarpoq. Tassa allatut oqautigalugu ima-appoq sulisut sinniisaasa aala-jangiinerni amerliartuinnartuni peqataatinneqarnissaat pisortaasut iluaqutigisinnaallugu paasisarpaat.

Tamarmik ajugaasuupput
Sulisut tungaannit – pingaartumik sulisut kattuffiisa tungaannit – sun-niuteqarnerulernissaaq aalaja-ngeeqataasarnissarlu ukiorpassuarni piumasaqaatigineqartarsimapput. Tamanna aalajangeeqataa-nissap aqutsisinnaatitaanerullu akor-nanni saqitsaannermi qangarsuarli ingerlasumi ilaajuarsimavoq. Il-luatungeriit tamanna assigiissitatut ligningitut nulimik inernilittut isigiuarsimavaat: Sulisut sun-niuteqarnerulissappata imaluun-niit aalajangeeqataasalissappata tamanna aqutsisinnaatitaanermik millilerissasoq. Taamali isu-maqarneq atorsinnaajunnaarpoq. Qulaani tikkuarneqartutut malun-narsiartorpoq pisortaasut sunni-uteqarnerulersitsinissamut tatine-qartariaqanngitsut – namminnerli taamaalisuqarnissaanut qaaqqu-sisuusut. Taamaattumik tamanna ligningimut plusimik inernilimmu assinguneruvoq, tassa pisortaasut sunniuteqaqataalersitsinermikkut annaasaqaannaratik – aammali ilumut tamanna pissarsissutigis-sagaat. Ligning tassaaginnalerpoq sunniuteqaqataanerulernikkut illuatungeriit tamarmik pissarsias-saqartut. Taamaattorli ligning taanna ilisi-

manngisanik ilaqarpoq. Tassami akisussaaffiup sunniuteqarnerullu avinnissaa pisortaasunut taama-tullu aamma sulisut sinniisaannut piumasaqarfiuvoq – illuatungeriillu tamatumunnga naammattumik piareersimajuaannanngillat.

Paasissutissiinnermiit aala-jangeeqataasinnaanermut
Pisortaasut tungaanni soorunami pisortaqartuarpoq aqutsisinnaati-taanerminnik iperaajumavallaan-n gitsunik, tamannalu ineriartorner-mut qulaani eqqartorneqartumut aporfivoq isiginngitsuusaagas-saannngitsoq. Tamakkuli saniatigut aamma pisortaqartarpoq sunniute-qarnissamut periarfissanik as-sigiinngitsunik immikkoortillugit isiginnittunik. Sunniuteqarnerup annertussusia titarnermut inis-sinneqarsinnaavoq, isuata illua tassaalluni paasissutissiineq illualu tassaalluni aalajangeeqataaneq. Is-orliu-sullu marluk taakku akornan-niipput isummanik tusarniaasarneq aamma sunniuteqaqataaneq.

- Titarnerup isuani paasissutis-siinnermi nassaarissavarput pi-sortaasut/sulisut akunnerminni imminnut attaveqatigiittarni-toqaat, illuatungeriit marluk taakku annerususumik minne-rusumilluunniit akerleriittut assigiinngitsunillu soqutigisa-littut imminnut isigisarlutik. Pisortaasut aalajangeriikkatik sulisuusut tusaatissatut tiguin-nagassaat pillugit paasissutis-siisarput.
- Alloriarneq tulleg tassaavoq isummanik tusarniaaneq. Tusarniaasarnermi pisortaasut iliuuserilersaagartik sulisut sin-niisaannut nassiukkajuttar-paat qinnuigalugit tamatumunnga oqaatigiumasatik tusartissagaat

– arlalitsigullu oqaatigiumasaat tassaasarput suleqatiminnit isummersorneqarlutik pissar-siaat. Pisortaasut aalajangersin-naajuartarpaat oqaaserineqartut tamakku atorumanerlugit.

- Sulisut sunniuteqartitaale-raangamik iliuusissat nutaat ilusilersornerini peqataasin-naalersarput – taamaattorli amerlanertigut pisortat aala-jangersagaasa iluanni. Tassa imaappoq pisortaasut aalajangi-isuunerugajuttuurtarput.
- Taavalu isorliuvoq aalajan-geeqataasinnaaneq. Sulisut aalajangeeqataasinnaaleraanga-mik siunnersuummut sun-niuteqaannaratik siunnersuut piviusunngortinneqassanersoq taamassannginnersorluunniit aalajangeeqataaffigisinnaa-lersarpaat. Aalajangeeqataasin-naanermi aamma suna oqaluu-serineqassasoq aalajangissallugu sulisut periarfissaqalersarput – tassa imaappoq suna oqaluu-serineqassanersoq aalajangiif-figineqassanersorlu siunnersu-uteqarsinnaalersarput.

Aalajangeeqataasin-naanermut aporfissat
Sulisuusut peqataatinneqartarne-rat annertusiartortoq massakkut takuneqarsinnaavoq, pingaartumik isummanik tusarniaasarnerup sunniuteqaqataanerullu tungaasi-gut. Pisortaasut ilarpassui sulisut aalajangeeqataasinnaalersinnis-saannut suli tunuarsimaartuarput – tassami pisortaasut aqutsisin-naatitaanermik ilaa ilumut annaa-sussaavaat. Malunniukkiartortoq tassaavoq pisortaasut assigiinn-gitsutigut sunniuteqarnermik assigiinngitsunik tunniussa-qartar-nerat. Sunniuteqarfiunerpaat

¹MED isumaqarpoq medindflydelse (sunniuteqaqataaneq) aamma medbestemmelse (aalajangeeqataaneq). Danmarkimi (amts)kommunit killissaliussamik isumaqatigiis-sutaanni 1996-imeersumi amt kommunillu tamarmik peqquneqarput ataatsimiiti-talianik MED-inik pilersitsinissap oqaluuserinissaanut isumaqatigiinniartartussanik pilersitseqqullugit. Ataatsimiititaliat MED-it suleqatigiinnissamut ataatsimiititalianut (SU-udvalg) taartaassapput, ataatsimiititaliallu MED-it immikkoorutigat tassaagamik suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliat aamma isumannaallisaanermut ataatsimiititaliat ataatsimut kattunneqarneri.

tassaagajupput oqartussaaffiit ”aqitsunik” taaneqartartut – soorlu suleqatinik qinngasaarisarnej, imigassaq pillugu politikeqarneq il.il. Tamatuma paarlattuanik oqartussaaffiit ”manngertunik” taaneqartartut, tassalu amerlanerpaatigut aningaasaqarnermut tunngasut, pineqaleraangata sunniuteqarneq minneralaarsuann-gortarpoq. Tamatumani pisortat amerlanerpaat aqutsisinnaatita-anertik iperarumanngivittarpaat. Taaneqareersutulli tamatumani isummat arriitsumik allanngoriar-torput, tassa pisortaasut aalajange-eqataatsilerner mikkut pisortatut pitsaanerulersussaallutik paasiga-angassuk.

Pisortaasut aalajangeeqataatitsi-nissartik tunuarsimaarfigisa-raluarpaammi. Kisiannili sulisut pisariaqartumik peqataanissamin-nut illuatungiliisarnissaminnullu ilaatigut piareersimasann gillat. Pisortaasut periaatsimikkut as-sigiinn gissinnaanerattulli aamma sulisut sinniisaat assigiinn gitsunik pissusilersortuusarput. Sulisullu aqutsikkusunngippata imaluunniit pisortarisartik ataqqinngippassuk pisortaaniarneq ajornakusortartog aamma taamatulli aalajangeeqa-taasinaatitsiniarneq ajornartigaaq sulisut tamanna tigusinnaanngip-passuk.

Pisortatut aqutseriaatsit assigiinn-gittarnerattulli sulisut sinniisaasa suleqatigiinnermi qanoq pissu-silersortarnerat assigiinn gisita-artarpoq. Sulisut sinniisaasa ilaat aalaniartaartuusarput, tassa imaap-poq namminneq suliniuteqartarlutik – allat ilatsiinnartuunerusarput pisortaasullu iliuseqarnissaat utaqqiinnartarlugu. Sulisut sinni-isaasa ilaat suleqatigiinnermut ata-atsimiititaliani oqaluuserineqartut pillugit namminneq kattuffimmik isumaat maleqqisaarniaannartarpa-

at. Taamaattut isummernernut naalaartuupput kattuffiup isumaata assinganik isummertartut. Allat qilersorsimannginnerullutik sulisarput pineqartumilu aalajanger-simasumi suna suliffigisaminnut pitsaanerpaassasoq takusinnaasarlugu; taamaattut tassaapput sulisut sinniisaat allanngoriartortitsinis-samik pingaartitsisut. Sulilu allat suleqatigiinnermi ilatsiinnarluin-nartuusarput sutigullu tamatigut pisortaasut saqqummiussaqaarnis-saat naalaaginnartarlugu.

Suleqatigiinneq tassaavog ataqatigiinneq

Suleqatigiinnermi ataqatigiinneq pineqartarpoq, aamma illuatungeriit tamarmik piareersi-manngippata iluamik suleqatigiit-toqarsinnaanngilaaq. Taamaammat illuatungiusup kisimi suleqatigiinneq annertusarniassappagu – so-orlu paasissutissiinermiit sunniute-qaqataanermut – iluaqutaanngilaaq. Allaammi pisortaasup sulisuni annerusumik peqataatikkusukkalu-arpagilluunniit sulisut tapersersu-isinnaanngippata illuatungilersu-isinnaanngippataluunniit tamanna ajornakusoorsinnaavog. Soorlu imaassinnaavog pisortaasup sulisut sinniisaat aningaasanut tunn-gasutigut aalajangiinerit ilaanni peqataanerutikkusukkai. Pisorta-asulli taamaattup siumorsinnaavaa sulisut sinniisaat naatsorsuutini-k taakkulu nassatarisassaannik paa-sinnissinnaanngitsoq. Tassa aamma tamatumani piginnaasaqaarnissaq pisariaqarpoq – sulisut sinniisaat pisortaasunut kingunissalimmik illuatungiusinnaanissaminnut ilinniarsimasariaqarput. Taamaa-liorsinnaanngikkunik pisortaasut saqqummiussaannut akerliunia-annassapput – immaqaluunniit eqqorneruvoq oqassagaanni im-minnut illersorniaannartassapput.

Tassalu taamaassimappat pisorta-asut sulisut sinniisaannik peqata-atitsiniarnissartik amerlanertigut tunuarsimaarfigissavaat. Taamaat-toqartillugu suleqatigiinnikkut qinnikaaq pitsaanngitsoq pilissaaq, illuatungeriit arlamik saqqummi-ussaannut akerliuniaannartassap-put – immaqa kingunissalittut isigin-nginnamikkku, imaluunniit piginnaasatik akimorlugit tatine-qartutut misigigamik.

Siunissami sule-qatigiinnissaq

Kisiannimi suleqatigiinnikkut qin-nikaaq pitsaanngitsoq suleqatigiin-nikkut qinnikaaq pitsaasunngortil-lugu allanngortinneqarsinnaava?

Taaneqareersutut ilaatigut ataqatigiinneq pineqartarpoq, aamma soorunami ataqatigiinneqartarpoq suleqatigiillu arnermik pilersitsi-vigiuminaatsunik – soorlu pisor-taasut paasissutissiinissartik kisiat soqutigisaralugu, naak sulisut aalajangeeqataanissartik kissaatig-galuaaraat.

Periarfissanilli peqataatinneqarne-rup annerulersinnaaffini-k pilersitsisoqarsinnaavog. Pisortaasut aqutsisinnaatitaaneq tigummim-massuk sulisut pinngitsaaliinikkut angusinnaasaat killeqarput; aker-lianik kajumissarineq aqqu-tis-saavog, misissueqqissaarnerillu takutippaat sulisut sinniisaat kin-gusinissalinnik suliniartog pisorta-asut peqataatitsinerannik anneru-lersitsisinnaasartog.

Sulisut sinnissaat kingunissalim-mik suliniartog

- pisortaasut kingunissalimmik siunersioqatigisarpaat
- isummiussanik naalaaginnar-tuunani allanngoriartortitsinis-samik pingaartitsisuuvoq
- isumaqatigiinniarnerni kattuf-figisani siunnersortitut tunuli-aquttatullu atortarpaa
- aningaasanut tunngasunik naatsorsuutinillu paasisimannit-tuuvoq
- taamaattumillu aningaasatigut aalajangiinernut sulisut tunga-annut politikimut sunniuteqar-tussanut peqataatinneqartarluni
- tunulequtarisaminut attavigis-saartuuvoq

Sulisut sinniisaat piumasarianik tamakkuninnga eqqortitsisinnaap-pata pisortaasut amerlasuut sulisut peqataatikkumanerujussuussavaat – taamalu suleqatigiinnikkut qin-nikaaq pitsaasoq pilersinneqassaaq. Tamatumani pisariaqarpoq sulisut kattuffiisa sulisullu sinniisaasa ataasiakkaat taama suleqatigiin-nermi qanoq inissisimanerminnik nutaamik nalilersueqqinnissaat. Tassami pisortaasut kingunissalim-mik illuatungiuuffigiumanerisigut aatsaat pisortaasut sunniuteqarneq annertusiumassavaat taamalu suleqatigiinnermut ataatsimiitita-liat siuarsaaniartut aalaniartaartullu pilersillugit.

Allaatigisaaq ilaatigut suliaavog nalunaarusiaq *Mellem medindflydelse og medbestem-melse En tværgående analyse af samarbejdet i kommunerne i Danmark* Steen E. Navrbjerg Jørgen Steen Madsenillu allagaat tunngavigalugu. Nalunaarusiaq KL, Københavns Kommune aamma KTO, København, sullillugit 2004mi suliaavog. Taanna aaneqarsinnaavog ilaatigut ugguuna www.faos.dk, www.kto.dk og www.kl.dk.

Steen E. Navrbjerg lektoriuvoq, ph.d.ulluni Københavns Universitetimi FAOSimi, Forskningscenter for Arbejdsmarked og Organisationsstudier, Sociologisk Institut, sulisuulluni.

Samarbejde – tillid er forudsætningen

Samarbejdet i både den offentlige og den private sektor undergår i disse år betydelige forandringer. Mange steder får medarbejderrepræsentanter betydelig mere indflydelse, end de havde tidligere. Men processen er ikke selvfølge, og det kræver en indsats fra begge sider. Denne artikel belyser, hvad der fremmer og hæmmer godt samarbejde i samarbejdsudvalg og MED-udvalg¹, og hvilke krav, der må stilles aktørerne i fremtidens samarbejdsudvalg.

Af Steen E. Navrbjerg, lektor

Ledelsen inviterer

Samarbejdsudvalg fungerer vidt forskelligt på forskellige arbejdspladser. Men i øjeblikket ser vi en tendens til, at ledelsen viser interesse for mere aktive medarbejderrepræsentanter. Ledelsen ønsker i højere grad, at tillidsrepræsentanten skal være en sparringspartner. Selv om man har ledelsesretten, går det op for stadig flere ledere, at de også kan blive bedre ledere ved at diskutere nye tiltag med tillidsrepræsentanter. Det er der flere årsager til.

For det første har tillidsrepræsentanten ofte indsigt i flere detaljer på arbejdspladsen end lederen. Tillidsrepræsentanten kender kollegerne godt, og det betyder, at tillidsrepræsentanten ofte kan forudse uheldige side-effekter af en ledelsesbeslutning. Tillidsrepræsentanten kan altså i nogle situationer 'redde' ledelsen fra dårlige beslutninger.

For det andet kan tillidsrepræsentanten bedre formidle ledelsens synspunkter til medarbejderne end ledelsen selv kan. Tillidsrepræsentanten nyder medarbejdernes tillid, og derfor stoler de som regel mere på ham/hende end på en leder. Når tillidsrepræsentanten siger god for noget, som ledelsen har besluttet, så er det uendeligt meget lettere for ledelsen at få det gennemført.

Det vil med andre ord sige, at ledelsen kan se en fordel i at involvere medarbejderrepræsentanterne i stadig flere beslutninger. Og det skaber nogle enestående muligheder for at øge indflydelsen.

Alle vinder

Fra medarbejderside – særligt de

faglige organisationer – har der gennem mange år været stillet krav om mere indflydelse og medbestemmelse. Det har været et element i den klassiske kamp mellem medbestemmelse og ledelsesret. Parterne har typisk set det som en nul-sumsligning: Hvis medarbejderne får mere medindflydelse eller medbestemmelse, må det gå ud over ledelsesretten. Men denne forestilling står for fald. Som påpeget ovenfor tegner der sig en tendens til, at ledelsen ikke skal presses til at give medindflydelse – men faktisk selv inviterer til den. Det ligner altså en plus-sumsligning, hvor ledelsen ikke blot mister noget ved at give medindflydelse – men faktisk også får noget ud af det. Den simple ligning siger altså, at alle parter får noget ud af øget medindflydelse. Men der er nogle ubekendte i ligningen. Det stiller nemlig krav til både ledelse og medarbejderrepræsentanter at dele ansvar og indflydelse – og det er ikke altid, parterne er klædt godt nok på til det.

Fra information til medbestemmelse

På ledelsens side kan der selvfølgelig stadig findes ledere, der ikke er meget for at give afkald på ledelsesretten, og de er klart en barriere for den udvikling, som er beskrevet ovenfor. Men herudover findes også ledere, som skelner mellem forskellige former indflydelse. Graden af indflydelse kan stilles op på en linje, hvor det ene yderpunkt er information og det andet er medbestemmelse. Indimellem disse to yderpunkter findes så høring og medindflydelse.

- Ved yderpunktet information finder vi den traditionelle ledelse/medarbejderrelation, hvor de to parter ser hinanden som modparter i større eller mindre grad med forskellige interesser. Ledelsen informerer om allerede truffede beslutninger, som medarbejdersiden så blot kan tage til efterretning.

- Næste trin er høring. Ved en høringsproces vælger ledelsen typisk at sende et planlagt tiltag ud til medarbejderrepræsentanter og beder dem komme med kommentarer – ofte kommentarer, som de har fået input til fra kolleger. Det er stadig op til ledelsen, om de ønsker at bruge kommentarerne.

- Når medarbejderne får medindflydelse, betyder det, at de kan være med til at formulere nye tiltag – dog ofte inden for områder, som er defineret af ledelsen. Det betyder, at ledelsen stadig i vid udstrækning sætter dagsordenen.

- Endelig er der medbestemmelsen. Når medarbejdere får medbestemmelse, betyder det, at de ikke blot har indflydelse på et forslag, men faktisk er medbestemmende om, hvorvidt det gennemføres eller ej. Der vil også ved medbestemmelse være mulighed for, at medarbejdersiden kan sætte en dagsorden – det vil sige kan komme med forslag til, hvad der skal diskuteres og træffes beslutning om.

Barrierer for medbestemmelsen

Man kan i øjeblikket se en tendens til øget involvering af medarbejdersiden, særligt på området for høring og medindflydelse. Mange ledere er stadig meget tilbagehol-

dende over for at give medarbejdersiden medbestemmelse – for her er det for alvor, at ledelsen opgiver noget af ledelsesretten. Tendensen er, at ledere ofte giver forskellig former for indflydelse på forskellige områder. Typisk vil niveauet for indflydelse være størst inden for 'bløde' områder – fx mobning, alkoholpolitik etc. Omvendt bliver indflydelsen væsentligt mindre, når de 'hårde' områder er på spil, hvilket typisk vil sige økonomi. Her fastholder de fleste ledere deres ledelsesret. Men holdningen hertil ændres som nævnt langsomt, hvis ledelsen erfarer, at de faktisk bliver bedre ledere af at give medbestemmelse. Ét er, at ledelsen kan være tilbageholdende med at give medbestemmelse. Noget andet er, at medarbejdersiden i nogle situationer heller ikke er klar til at levere det nødvendige med- og modspil. Ligesom der findes forskellige ledelsestyper, findes der også forskellige attituder blandt medarbejderrepræsentanter. Og lige så vanskeligt, det er at være leder, hvis ikke medarbejderne vil ledes, eller hvis de ikke har respekt for lederen, lige så svært er det at give medbestemmelse, hvis ikke medarbejderne kan tage imod den.

Ligesom der findes forskellige ledelsesformer, så findes der også forskellige måder, hvorpå tillidsrepræsentanter agerer i samarbejdet. Nogle tillidsrepræsentanter er pro-aktive, det vil sige de selv tager initiativer – andre er re-aktive og venter på ledelsens udspil. Nogle tillidsrepræsentanter forholder sig tæt til, hvad deres fagforening mener om de emner, der diskuteres i samarbejdsudvalg. Det er de standpunktsorienterede, som tager fagforeningens standpunkt. Andre arbejder mere uafhængigt og har øje for, hvad der er bedst for arbejdspladsen i den enkelte situation; det er de procesorien-

¹MED står for medindflydelse og medbestemmelse. I en rammeaftale på det (amts)kommunale område fra 1996 blev det pålagt alle amter og kommuner at nedsætte et forhandlingsorgan til diskussion af oprettelsen af et MED-udvalg. MED-udvalg skulle og skal erstatte SU-udvalg, og særligt ved MED-udvalgene er, at de er en sammenlægning af samarbejdsudvalg og sikkerhedsudvalg.

terede tillidsrepræsentanter. Og nogle er helt passive i samarbejdet og venter blot på ledelsens udspil på alle områder.

Samarbejde er relationer

Samarbejdet handler om relationer, og det lader sig ikke gøre at skabe reelt samarbejde, hvis ikke begge parter er klædt på til det. Derfor nytter det ikke noget, hvis kun den ene part vil bidrage til at løfte niveauet for samarbejdet – fx fra information til medindflydelse. Selv hvis en leder måtte ønske at involvere medarbejderne mere, kan det være vanskeligt, hvis medarbejderne enten ikke vil eller ikke kan levere et med- og modspil. Det kan fx være, at en leder ønsker at inddrage medarbejderrepræsentanterne i nogle økonomiske beslutninger. Men en sådan leder kan møde en tillidsrepræsentant, som ikke kan gennemskue regnskaber og deres konsekvenser. I et sådant tilfælde handler det altså om kompetencer – om at tillidsrepræsentanterne også er uddannede til at levere et konstruktive modspil til ledelsen. Kan de ikke det, vil de ofte blot forholde sig negativt – eller måske rettere defensivt – til ledelsens udspil. Og er det tilfældet, vil en ledelse typisk være tilbageholdende med igen at søge at inddrage medarbejderrepræsentanterne. Dermed har vi en negativ samarbejdsspiral, hvor begge parter oplever modpartens udspil som negativt – enten fordi de ikke opleves som konstruktive, eller fordi de føler sig presset udover deres kompetencer.

Fremtidens samarbejde

Men hvordan kan den negative samarbejdsspiral blive til en positiv samarbejdsspiral? Det handler som nævnt til dels om relationer, og der vil selvfølgelig være nogle relationer, hvor det vil være vanskeligt

at skabe godt samarbejde – fx hvis ledelsen kun er interesseret i at give information, mens medarbejderne ønsker medbestemmelse. Men der kan skabes betingelser, som øger mulighederne for, at involveringsniveauet stiger. Fordi ledelsen har ledelsesretten, er det begrænset, hvad der fra medarbejderside kan gøres med pisk; tværtimod er guleroden vejen frem, og her har analyser vist, at det er den konstruktive medarbejderrepræsentant, der kan få en ledelse til at øge involveringsgraden. Den konstruktive tillidsrepræsentant

- er en konstruktiv sparringspartner for ledelsen
- er procesorienteret frem for standpunktsorienteret
- bruger fagforeningen som konsulent og back-up i forhandlinger
- har indsigt i økonomi og regnskab
- bliver derfor inddraget i økonomiske beslutninger med konsekvenser for personalepolitikken
- har tæt kontakt til baglandet

Kan medarbejderrepræsentanterne leve op til disse krav, vil mange ledelser også i højere grad involvere medarbejderne – og dermed er en positiv samarbejdsspiral skabt. Forudsætningen er, at både de faglige organisationer og den enkelte medarbejderrepræsentant revurderer sin rolle i dette samspil. For det er kun gennem at tilbyde ledelsen et konstruktivt modspil, at ledelsen vil løfte niveauet for indflydelse – og dermed skabe en progressivt og dynamisk samar-

bejdsudvalg.

Artiklen bygger bl.a. på rapporten *Mellem medindflydelse og medbestemmelse - En tværgående analyse af samarbejdet i kommunerne i Danmark* af Steen E. Navrbjerg og Jørgen Steen Madsen. Rapporten er udarbejdet for KL, Københavns Kommune og KTO, København, 2004. Kan downloades bl.a. på www.faos.dk, www.kto.dk og www.kl.dk.

Steen E. Navrbjerg er lektor, ph.d. og arbejder i FAOS, Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier, Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

Ukiortaami pilluaritsi

Ukioq nutaq aallartissimalerpoq, inuunitsinni immikkoortoq nutaaq. Ilaasortavut, suleqativut atuartartuvullu tamaasa ukiortaami pilluaquakka inuunermik pilluarnartumik kissaallugit, suleqatigiilluarnissamik ataqatigiilluarnissamillu kissaassillunga.

Ukioq 2006 uatsinnut pissangan-artuuvuq. 2006 isumaqatiginninniarfusussaavoq. Ukiuni siuliini misilittakkavut tunngavigalugit Sinniisoqarfiup ataatsimiinnissaata pinissaa ukioq manna pisarnermit kingusinnerusumik pisussatut inississimavarput, tassa Sinniisoqarfiup ataatsimiinnissaa aatsaat juunip naalernerani pisussanngorlugu. Tamatumunnga pissutaavoq isumaqatiginninniarnermik ingerlatsinissatta pinissaata Sinniisoqarfiullu ataatsimiinnissaata ataatsikkut pinissaat kissa-atiginnnginnatsigu, soorlu kingulermik isumaqatiginninniarinnitta nalaani taamatut pisoqarfusima-soq.

Naatsorsuutigaarput isumaqatiginninniarnert ingerlatassavut oqimaallutillu sakkortussasut, soorlu isumaqatiginninniarnert siulii taamatut ingerlasarsimasut. Isumaqatiginninniarnert nalaanni ilinniartitsisut ataqatigiilluarnerminnik takutitsisarsimapput, ataqatigiinnerlu tamanna kattuffitsinni tamatta pisariaqartissavarput. Nakuussuserput tassaniittuaanarnikuuvoq tassaniittuassallunilu. Kissaatigaarput ilaasortatta piffisap ingerlanerani isummaminnik saqqummiiffigisarumaaraatigut, sapinngisannguarpullu tamaat

qanoq ingerlanitsinnik paasissutissiissarumaarpugut aaqtitissavut eqqortut atorlugit.

Atuarfitsialak maanna ukiut pingajussaa ingerlavoq. Piviusunngortinniarnera atuarfimiit atuarfimmu assigiinngiaarpoq, aamma atuarfiit illoqarfigeqatigiikkaluaaraangataluunniit. Kattuffimiit isumaqarpugut piviusunngortinnissaanut sakkussaliinissamut neqerooruteqartuartaqartoq, taamaalilluni naammassiniagaq pitsaasumik piviusunngortissinna-aqqullugu. Ingerlanniakkamut isumalluortoqaqaaq minnerunngitsumik naalakkersuinikkut suliallit angajoqqaallu akornanni, kisiannili uagut suliasamik piviusunngortitsisussat avammut paasissutissiissutigiartaqarparput nukiit pisariaqartitat pigineqartariaqartut suliasaq naammaginartumik piviusunngortinneqassappat, ilinniartitsisussaqaarniarnikkut, atortussatigut suliffimmilu avatangiisitigut. Taamatuttaaq pingaaruteqartigaq atuarfinni pikkorissartitsinissanik ilinniaqqinnernillu ingerlatsinissaq neqerooruteqartuarnissarlu, taamaalilluta ineriartortitsinermi sallahsaajuannaqqulluta.

Ukiuni siuliini qulequttat annertuut ilagisimavaat atuarfinni suleqa-

tigiinneq. Suliffeqarfimmi sumiluunniit suleqatigiinneq pitsaasumik ingerlanneqaraangat tamanna toqqissisimanermit suliamullu nuannarinninnermut annertuumik sunniuteqartarput, taamaattumik suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat ilinniartitsisut atuarfimmik nuannarinninnerannut annertuumik sunniuteqartarput. Manna iluatsilugu kaammattuutigeqqissuarput suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat siunertatik aallaavigalugit ingerlatileqqullugit, qularutiginnginnatsigu suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat ingerlalluurtut ersarissunillu najoqqutassiorsimasut suleqatit sumiiffimmiitiinnarnissaannut annertuumik sunniuteqartarmata.

Ilisimassuarput, uagut inuiaqatigiit ineriartornissaannut tunngaviliisuugatta. Uaguummat inuit ataasiakkaat siunissaannut ineritassisut. Uaguupput atuartuutitta tunngaviusumik ilisimasassaannik tunngaviliisut, siunissami ineriartorteqqitassaannik siunissaqarlarnermillu neriulersitsisumik. Ilinniartitsisutut annertuumik akisussaaffeqarpugut. Akisussaaffik tamanna ilisimaarilluarpuput. Ilisimasassat inuunerlu atuarfimmi tunniussarput tamakkiisumik aatsaat piviusunngortissinnaavar-

put, atuarfimmu susassaartut tamaasa suleqatigiilluartsigit. Atuarfimmi anguniakkatsinnik angusinissatsinnut tunngaviliisuulluinnartoq tassaavoq angajoqqaanik suleqateqarlurneq. Atuarfik angajoqqaallu ataatsimoorussaminnik anguniagaqarput, tassaasumik atuartuutitsinnut pitsaanerpaamik siunissaqartitsinissamik inuunermillu ingerlatsilluarnissamik periarfissiisimanissarput.

Puigorniaqinagu suleqatinnik nersualarisarnissaq, ulluinnarni sulinermik neriunermik nukissamillu tunisisarmata, minnerunngitsumik pisariaqarsorinninnermi.

Naggataatigut ukiortaami pilluaqqoqqippassi, kattuffitsinni ataqatigiilluarnissaq neriutugalugu.

Sivso Dorpb

Foto: Brian Karstensen

Godt nytår

Et nyt år er begyndt, et nyt kapitel i vores liv. Jeg ønsker alle vores medlemmer, samarbejdspartnere, og læsere et godt og lykkebringende nytår, med håb om et godt samarbejde og sammenhold til gavn for alle.

2006 bliver et spændende år for os. 2006 er et overenskomst år. Vi har på baggrund af erfaringerne fra tidligere år udsat vores repræsentantskabsmøde til et senere tidspunkt end normalt, idet selve repræsentantskabsmødet først kommer til at ske i slutningen af juni måned. Dette hænger sammen med, at vi ikke ønsker, at der sker et sammenfald mellem overenskomstforhandlingerne og repræsentantskabsmødet, sådan som det skete ved det seneste overenskomstforhandling.

Vi forventer, overenskomstforhandlingerne kan komme til at være træge og hårde, som tilfældene har været i de foregående forhandlinger. Lærerne har altid vist et godt sammenhold i en forhandlingssituation, den sammenhold har vi alle sammen brug for i alle planer af foreningen. Det er der vores styrke altid har været. Vi ønsker, medlemmerne i løbet af perioden tilkendegiver deres holdninger og meninger til os, og vi skal gøre vort til at give den nødvendige løbende orientering ad de rette kanaler.

Projektet Atuarfitsialak kører i sit tredje år. Implementeringen af projektet svinger meget fra skole

til skole, også selvom skolerne er i samme by. Vi i foreningen mener, at der skal gives og tilbydes de nødvendige redskaber alle steder, således at projektet kan lykkes på den bedst mulige måde. Alle har store forventninger, ikke mindst politikere og forældre, men vi som står for projektet skal hele tiden gøre opmærksom på, at der skal de nødvendige resurser til, for at det hele skal lykkes, i kraft af lærerressurser, materialer og fysiske rammer. Det er derfor lige så vigtigt, at der på de enkelte skoler gives og tilbydes kurser og efteruddannelser, således at vi hele tiden er på forkant med udviklingen.

Et af de store emner i de foregående år har været samarbejdet på de enkelte skoler. Et velfungerende samarbejde i hvilken som helst arbejdsplads skaber trykke rammer og større arbejdsglæde, derfor har samarbejdsudvalgene en afgørende indflydelse på lærernes trivsel på skolen. Vi skal endnu engang opfordre alle til, at få samarbejdsudvalgene til at fungere efter hensigten, idet vi ikke er i tvivl om, at skoler med velfungerende samarbejdsudvalg med klare retningslinier fastholder deres medarbejdere bedre.

Vi skal vide, at det er os, der lægger grundstenene for udviklingen af vores samfund. Det er os, der lægger kimen i det enkelte individs fremtid. Det er os, der lægger den basisviden for vore elever, der skal udbygges og skabe håb om en god fremtid. Vi som lærere har et kæmpe ansvar. Det ansvar er vi bevidst om. Den viden og det liv vi giver i folkeskolen og formidler kan vi kun gøre 100 procent, hvis vi samarbejder med alle, der har berøring med folkeskolen. Et godt samarbejde med forældrene er forudsætningen for, at nå det mål vi i skolen sætter os for. Skolen og forældrene har et fælles mål, nemlig at skabe de bedste betingelser for en god fremtid og et godt liv for vore elever.

Glem ikke at give roser til kollegaer, det giver håb og energi i vores daglige arbejde, og ikke mindst for i nødvendige situationer.

Endnu engang godt nytår, med håb om et godt sammenhold i foreningen.

Sivso Dorph

Vulkaner

Atuagaaq piviusulsaarut naqiterisitsisarfiimmit Flachs-imersoq Stephanie Turnbullip allagaa Atuartitsissutit: Pinngortitalerineq, nunalerutit aamma aalajangersumik sammisaqarluni sulineq Alloriarfik: Nuka

Atuagannguaq atualertoruminartoq qaqqat innermik anitsisartut pillugit paasissutissiaq. Oqaasertai assiliartanik qaqqat innermik anitsisartut qanoq pilersimaneran-nut takussutissanik tapertaqarput. Qaqqat innermik anitsisartorpa-suit ilisimaneqartut, innermik anitsisarneri ukiullu ingerlanerini ajoqusiisarsimarni. Immap naqqani qaqqat innermik anitsisartut, innermik tissaluttartut puilas-ullu kissartut qanoq pilersimarni aamma inuit uumasullu tamakku

qanoq iluaqutigisinnagaat. Atuakkaq oqaasertai immik-koortorpassuarnut aggugaapput, angisuunik allataallutik aamma assiliartaat ilanngullugit atu-arneqartoq meeqqanut paasiumin-artunngortillugu.

Kinguleriiaattuni "piviusunut paasissutissaaqqat" ilaavoq.

Naqiterisitsisarfiup nittartagaa: www.flachs.dk.

Akia: 118,40 kr. moms-silernagu.

Vulkaner

Faglitterær bog fra forlaget Flachs Skrevet af Stephanie Turnbull Fag: Naturfag, geografi og tematisk arbejde Klasse-trin: Nuka

En lille overskuelig bog med fakta om vulkaner. Teksten suppleres med billeder der hjælper læseren til at få overblik over vulkaners tilblivelse. Om de mange kendte vulkaner, deres udbrud og de skader de gennem tiderne har forvoldt. Om

undersøiske vulkaner, gejsere og om varme kilders tilblivelse og den gavn mennesker og dyr kan have af dem.

Bogens tekst er delt i mange afsnit, skriften er stor og sammen med billederne giver den børnene et godt indtryk og god forståelse af det læste.

Indgår i serien "små fakta".

Forlagets hjemmeside: www.flachs.dk.

Pris: 118,40 kr. ekskl. moms.

Jordskælv og vulkaner

Faglitterær bog fra forlaget Flachs Skrevet af Alison Rae Fag: Naturfag, geografi og tematisk arbejde Klasse-trin: Angaju

Også en god og overskuelig bog med mange illustrationer, det let indfører læseren i mystikken om jordskælv, vulkaner og tsunamier deres opståen og følgerne af deres aktivitet. Denne bog, er dog beregnet til de største elever, da teksten er mere teknisk og forskellige teorier bliver fulgt, af ikke kun billeder, men også geografiske figurer. "Jordskælv og vulkaner" indeholder, ligesom andre bøger fra forlaget Flachs, en ordliste bag i bogen der kan hjælpe læseren i arbejdet med disse fænomener.

Indgår i serien "Fokus på landskaber".

Forlagets hjemmeside: www.flachs.dk.

Pris: 158,40 kr. ekskl. moms.

Jordskælv og vulkaner

Atuagaaq piviusulsaarut naqiterisitsisarfiimmit Flachs-imersoq Alison Rae-p allagaa Atuartitsissutit: Pinngortitalerineq, nunalerutit aamma aalajangersumik sammisaqarluni sulineq Alloriarfik: Angaju

Aamma atuagatsialak atualertoruminartoq assiliartarpassualik, atuartussamut nunap sajuttarneranik, qaqqanik innermik anitsisartunik aamma tsunaminik, tamakku qanoq pilersarnerinik nalliukkaangamillu kingunerisartagaanik ajornanngitsumik paasissutissiisinnasooq. Atuagarli taanna atuartunut angajullernut naatsorsuussaavoq, tassa oqaasertai teknikimut tunngasuunerugamik aamma taamaassorinninnerit assi-giinngitsut malittarineqarlutik, as-

siliartatigunnaanngitsoq, aammali nunalerinikkut titartakkatigut. "Nunap sajuttarneri qaqqallu innermik anitsisartut" naqiterisitsisarfiup Flachsip saqqummer-sitaasut allatulli naggatimigut oqaatsinut nalunaarsuiveqarpoq atuartup pinngortitami pisartunik tamakkuninnga suliaqarnerani iluaqutaasinnaasunik.

Kinguleriiaattuni "Nunap isikkui malittaralugit" ilaavoq.

Naqiterisitsisarfiup nittartagaa: www.flachs.dk.

Akia: 158,40 kr. moms-silernagu.

Løvejagten

Allattoq: Else Steffin Atuartitsissut: Dansk Alloriarfik: Nukaaraq aamma Nuka

Viggo løverniartussaq oqaluttuarineqarpoq. Masarsulitsigut, ivigarsuartigut narsarsuartigullu orpiisattutigit ingerlanera malittarineqarpoq. Atuartut qupper-nerni tamani kiinaannarsorlutik nipinillu sungiusagassinneqartar-put aallaaniap Viggop tikisaanut naammattuugaanullu tulluurtunik. Atuagaaq meeqqanut qallunaatut atuarniartaleqqaartunut paasinnit-taleqqaartunullu saaffiginnittu-voq. Løverniarneq kiinaarsuinnarl-

uni nipillu atorlugit oqaluttuaavoq atuartullu tamaasa tiguartussaallu-git, aamma nukiit aalatittarnerinik avatillu imminnut naleqqiullutik inissisimarninik malussarissusiat, attukkaminut malussarissusiat, aalasarnerat, ataqatigiissaarisarner-at qanermillu aalatitsisarnerat nukittorsassallugit.

Akeqarpoq 128,00 kr. moms-silernagu.

Naqiterisitsisarfiup nittartagaani allanik atuagassaarpoq: www.spf-herning.dk.

Løvejagten

Af: Else Steffin Fag: Dansk Klasse-trin: Nukaaraq og Nuka

Historien handler om Viggo der skal på løvejagt. Man følger hans tur gennem sumpe, sivskov og savanne. Eleverne får på hver side en mimik og lydøvelse, der passer til de steder og situationer jægeren Viggo kommer ud i. Bogen hen-vender sig til børn der

er ved at tillære sig dansklæs-ning og forståelse. Løvejagten er en mimik- og lydhistorie der involverer alle elever og styrker den kinæstetiske sans, følesansen, grovmotorik, koordination og mundmotorik.

Prisen er 128,00 kr. excl. moms.

Læs mere på forlagets hjemme-side: www.spf-herning.dk.

Fortælle ark 2

Af: Jette Løntoft
Fag: Dansk
Klassetrin: Nuka og Angaju

Materialet indeholder tekster indenfor eventyrgerrens fire undergrupper, folkeeventyr, sagn og myter, fabler og kunsteventyr. Fortæller arkene læses af eleven med henblik på mundtlig gengivelse af historien. Teksterne er af forskellig længde så der kan differenteres ud fra niveau. Endvidere

kan fortælle ark suppleres med visualisering af historierne ved hjælp af købte eller hjemmelavede figurer, der forstærker tilhørernes opmærksomhed på historien.

Prisen er 140,00 kr. excl. moms.

Læs mere på forlagets hjemmeside: www.spf-herning.dk.

Fortælle ark 2

Allatq: Jette Løntoft
Atuartitsissut: Dansk
Alloriarfik: Nuka aamma Angaju

Atortussiat taakku oqaasertaat oqaluttualiornerup immikkoortuinut sisamanut ukununga, inuit oqaluttualiaataat, oqaluttuat sagn aamma myter, uumasunik oqaluttuat aamma eqqumiitsuliorluni oqaluttualiat, tunngasuupput. Oqaluttualiornermut arkit atuartup atuasavai oqaluinnarluni oqaluttuareqqissin-

naanngorlugit. Oqaasertai assiginnngitsunik takissuseqartiterput pisinnaariikkallu apeqqutaatillugit allanngorartitsisoqarsinnaalluni. Oqaluttuarnermut arkit aamma ilusilersukkanik pisianik namminerluunniit sanaanik, tusarnaartut oqaluttuamik soqutiginninnerulernissaannut atorneqarsinnaasunik, oqaluttuartaanik takuneqarsinnaanngortitsissutinik tapertaqartinneqarsinnaapput.

Akeqarpoq 140,00 kr. momsiler-nagu.

Naqiterisistisarfup nittartagaani allanik atuagassaqarpoq: www.spf-herning.dk.

Den smarte tavle

IT skal jo bruges i undervisningen, men ligefrem at udskifte den gode gamle kridttavle med et computerstyret, er det nok de færreste der har planer om. Tavlen der sættes til computeren har efterhånden været på markedet i nogle år, men det er først i de seneste par år, skolerne rigtig har fået øjnene op, for de muligheder den elektroniske tavle giver. Systemet består af to dele, en tavle og en projektor, som begge skal tilsluttes computeren. Tavlen fungerer som en stor mus og billedet kommer fra projektoren. Tavlen er trykfølsom, og registrerer de tryk du laver på den, præcis som arbejdede du på computeren med en mus.

Anderledes undervisning

At arbejde med en elektronisk tavle i undervisningen kræver bestemt tilvænning, og systemet er først helt oplagt hvis man har en internetforbudelse til computeren. Muligheden for at arbejde med præcise figurtegninger i matematik, er bare en af de fordele tavlen

giver. Derudover er det muligt at arbejde på flere tavler samtidig, og evt. tage en tavle frem man har arbejdet med tidligere på året. Specielt muligheden for at vise en tavle man har arbejdet med tidligere er interessant, elevernes genkendelsesglæde gavner undervisningen. Generelt giver tavlen mulighed for en bedre visualisering i undervisningen, hvilket er en styrke for at nå bestemte elevgrupper. Samtidig mener jeg tavlen er den eneste reelle mulighed for læreren i at bruge internettet som en integreret del af undervisningen. Er man lidt tilbageholden med at tage tavlen ind i det støvede klasselokale, er tavlen oplagt til ethvert IT-lokale.

Se mere på www.brainpower.dk.

Priser: Afhængig af størrelse, fra 9.900,- kr. for 48"

Allattarfipalaanngitsoq

Tassami IT atuartitsinermi atugassaavoq, kisianni allattarfisuat oqannguaq kridtimik allafiusartoq qarasaasiamit aqutamik taarsissallugu pilersaaruteqartut ikittuinnaassagunarput. Allattarfik qarasaasiamut atasusertagaq ukiualunni pisiassaareersimalerpoq, ukiunili kingullerni marlussunni allattarfiup elektroniskip periarfissaatiligai atuarfiit aatsaat paasillualerpaat. Atortut taamaattut marloqiusaapput, tassa allattarfik aamma seqersitsissut, tamarmik qarasaasiamut attaviligassat. Allattarfik teriarujussuurtut atuuppoq, assiliarlu seqersitsissumminngaanneertarpoq. Allattarfik attulaaginnarlugu malussartarpoq, naqikkaangakku malussartarluni, soorlumi tassa terialerlutit qarasaasialeriinnartutit.

Atuartitsineq allatut ittoq

Allattarfimmik elektroniskimik atortoqarluni atuartitsineq sungiunniagassaavoq, qarasaasiallu internettimut atassuteqarpat aatsaat iluamik iluaqutigineqarsinnaalluni. Matematikimi titartakkat eqqoqqissaartut atorlugit sulisinaaneq allattarfiup pitsaaquterpasuisa ilagiinnarpaat. Aamma allattarfiit arlallit ataatsikkoortillugit atorneqarsinnaapput, immaqalu allattarfik ukiup ingerlanerani siusinnerusukkut atorsimasaq saqqummerseqqinneqarsinnaavoq. Kingulleq taanna pingaartumik soqutiginaruuvoq, atuartummi ilisarsinerat atuartitsinermi iluaqutaasarpog. Ataatsimut isigalugu oqartariaqarpoq atuartitsissutinik pitsaanerusumik takuneqarsinnaalersitsisartoq, tamannalu atuartut

ilaannut aalajangersimasunut anngunniarnermi iluaqutaavoq. Aamma isumaqarpunga allattarfik internettip atuartitsinermi ilanngullugu atornissaanut ilinniartitsisup iluamik periarfissatuariaq. Allattarfik inimut atuartitsivitoqannguaqut pujoralattumut eqqutissallugu nangaagaanni allattarfik inini IT-leriffinni suniluunniit atugassaqqilluinnartuuvoq.

Annerusumik paasisaqarusukkuut takuuk www.brainpower.dk.

Akit: Angissuseq apeqqutaalluni, 48"-imut 9.900,- kr.-niit

Atuffarlussiartorneq

All. Brian Karstensen

Atuarsinnaassutsimik misissuinikkut 2005-imi maajimi saqqummersukkut tikkuarneqarpoq 4. aamma 5. klasseni atuartut 2004-imiit 2005-imut atuffarik-kunnaariartuaarsimasut. Misissuinermini inerniliunneqartut pingaarnerit Ilinniartitsisoq’p matumani naatsumik saqqummiutissavai. Annertunerusumik paasisaqarumagaanni www.p-center.gl alakkarneqarsinnaavoq.

Atuarsinnaassutsimik misissuinermini paasisat erseqqippat, nuna tamaat isigalugu 4. klasseni atuartut misinnartumik atuffarlusseriarsimapput. Atuarsinnaassutsimik misissuinermini atuartut assigiinnigitsunik pisinnaassusilinnut A-miit F-imut immikkoortiterneqarput, tassanilu sanngiinnerusut D, E aamma F-imiittut amerleriarsimapput. Nukappiaqqanut nivarsiaqqanullu immikkoortiterinermini soqutiginarpoq malugissallugu 4. klasseni atuffarlunnerusut 28,65%-ii nukappiaraammata, massa nivarsiaqqat taamaattut

13,19%-iinnaasut. 5. klasset eqqarsaatigalugit atuartut atuarniarnikkut sanngiinnerpaat amerleriangaatsiarput, akerlianilli atuarsinnaaneq sukanerulersimalluni. Kommunit tungaannit isigalugu malunnarpoq kommunit 2004-mi angusarissaarsimasut aamma 2005-imi nuimnersaasut, tassa atuarsinnaassutsip sukkassusiutigut atuffarissutsikkullu. Aasianni, Narsami, Nuummi Qaqortumilu atuffarissuseq misinnartumik ajorseriarsimavoq, Qasigiannguanili

Kangaatsiamilu atuffarissinerungaatsiarsimallutik. Aamma atuarfinni ataatsikkaani allanngortoqartitersimavoq. Atuarfiit ilaat pitsanngoriarfiusimapput, allallu ajorseriarfiusimallutik. Atuarfik ataasiinnaq 4. aamma 5. klasseni sukkasuumik atuarnikkut atuffarissutsikkullu pitsanngoriarfiusimavoq. Soorunami paasisat tamakku tunn-gavigiinnarlugit inerniliiniarnissaq mianersuutassaavoq, tassa malunniukkiartorneq ajornartorsiutiviillu eqqarsaatigalugit. Atuartussalli

malugisariaqarpaa misissuinikkut inerniliunneqarmat atuartut pisinnaasaat assigiinnginnerulersimasut – atuartut pikkorissut pikkorlutullu akornanniittut ikileriarsimalutik.

Tamaviaarullugu atuffarissaaneq allallaqqissaanerlu

All. Jens Jakobsen, Inerisaavik/Pilersuiffiup pisortaa

Inerisaavimmi atuffarissaasut professor Bente Hagtvet aamma seniorforsker Jørgen Frost Norge-meersut suleqatigalugit meeqqat atuarfianni atuffarinnerulernissaq anguniarlugu 2001-imiit 2005 tikillugu suliniarsimapput. Inerisaaniarluni suliaq 2004-miit allamut sangutinneqarpoq, tassa meeqqat oqaatsitsigut ineriartornerata sapinngisamik siusissukkut paasineqartarnissaanut sakkussanik ineriartortitsinermini, kiisalu tamatumunga tungaatigut pitsaaliuiniarluni suliami meeqqerivinni sulisuusut ilaatinneqalermata.

Taama inerisaaniarluni suliakkut paasineqarsimavoq atuartut atuffarinnerulissappata annertoorujusuarfik ungasissumullu isigaluni suliniartoqartariaqartoq, tamatumani perorsaasut, ilinniartitsisut, atuartut, atuarfinnilu aqutsisuusut allat siunnerfigalugit. Kommunit atuffarissaaniarluni sulinerup pitsaasuunissaa anguniarlugu sulinertik ingerlateqqissinnaaniassammassuk Inerisaavik ukiumi atuarfiusumi 2006/2007-imi pik-

korissartitsinissanut katalogimini neqeroorpoq ilinniagartuutut allagartartaarutaasussamik ilinniartitsinissamik, nalinginnaasumik perorsaanikkut atuartut atuffarinnerulernissaannut, aamma meeqqat atuarfianni atuartut atuarniarnikkut ajornartorsiutigilertagaannik pitsaaliuiniarnermut sammisinneqartumik.

Tamatumani eqqarsaatigineqarput ilinniartitsisut meeqqat atuarfianni atuffarissaaniarluni sulinermini ilitersuisutut/siunnersuisutut ilinniartitsisunngorniarlutik pikkorissarumasinnaasut, imaluunniit nukarlernik akullernillu atuartitsinermini ilitersuisutut siunnersuisutulluunniit, atuffarissaaniarnermik, oqaatsinik imaluunniit immikkut atuartitsinermik suliaqartut.

Læsefærdigheder på retur

Af Brian Karstensen

Læserundersøgelsen fra maj 2005 peger på en faldende læsesikkerhed for 4. og 5. klasserne fra 2004 til 2005. Ilinniartitsisoq opridser her de vigtigste konklusioner fra undersøgelsen. Du kan læse mere på www.p-center.gl.

Resultaterne fra læseundersøgelsen er klare, der er på landsplan sket et signifikant fald i læsefærdighederne for 4. klasserne. Læseundersøgelsen inddeler eleverne i seks kategorier fra A til F, og her er antallet af elever i de svageste grupper D, E, og F altså øget. Fordelt på køn er det værd at bemærke, at det for 4. klasses vedkommende er 28,65 % af drenge, som er blandt de svageste læsere, og kun 13,19 % af pigerne. For 5. klasserne gælder det, at antallet af eleverne i de svageste grupper er øget signifikant, til

gengæld er læsehastigheden øget.

Set fra et kommunalt synspunkt er tendensen, at de kommuner der viste gode resultater i 2004, også ligger i toppen for 2005, både hvad angår læsehastighed og læsesikkerhed. Læsesikkerheden er signifikant forværret for Aasiaat, Narsaq, Nuuk og Qaqortoq, mens Qaqigiannnguit og Kangaatsiaq har formået at øge læsesikkerheden betragtelig.

Der er også sket ændringer på de enkelte skoler. Nogle skoler har

oplevet forbedringer mens andre har oplevet negative ændringer. Kun en enkelt skole har oplevet forbedringer på læsehastighed og læsesikkerhed for både 4. og 5. klasse.

Man skal naturligvis være varsom med at konkludere for meget på resultaterne, i forhold til at tale om tendenser og direkte problemer. Men læserens opmærksomhed må henledes på undersøgelsens konklusion om, at der er en sket en polarisering af elevernes færdigheder – at der bliver færre elever i midtergruppen.

Målrettet indsats for læse- og skrivefærdigheder

Af Jens Jakobsen, leder af Inerisaavik/Pilersuiffik

Fra 2001 og frem til 2005 har Inerisaaviks læsekonsulenter, i samarbejde med professor Bente Hagtvæt og seniorforsker Jørgen Frost fra Norge, arbejdet med udvikling af god læsepraksis i folkeskolen. Fra 2004 tog udviklingsarbejdet en ny drejning, hvor personalet fra daginstitutionerne blev inddraget i arbejdet med, at udvikle redskaber til tidlig registrering af børnenes sprogudvikling, samt et forebyggende arbejde på området.

Dette udviklingsarbejde har vist, at en forbedring af elevernes læsning, kræver en omfattende og langsigtet indsats, målrettet på pædagoger, lærere, elever, og ledere i skolerne i øvrigt. For at kommunerne kan fortsætte arbejdet med kvalitetssikring af det læsepædagogiske arbejde, tilbyder Inerisaavik i sit kursuskatalog for skoleåret 2006/2007, at etablere en akademisk diplomuddannelse i almen pædagogik, der har fokus på forbedring af elevernes læsning, og forebyggelse af læsevanskeligheder

hos eleverne i folkeskolen.

Målgruppen er lærere, der ønsker at opkvalificere sig som vejledere/rådgivningslærere i det læsepædagogiske arbejde i folkeskolen, eller arbejder med vejlednings- og rådgivningsfunktioner på yngste- og mellemtrinnet, indenfor udvikling af læsning, sprog eller specialundervisning.

Nytårshilsen til lærerne og lederne i folkeskolen

Af Lars Karl Jensen, formand KANUKOKA

Jeg er glad for, at jeg som ny formand for KANUKOKA kan følge Landsforeningens tradition med en nytårshilsen til lærerne og lederne i folkeskolen.

Vi snakker i disse år meget om en ekstraordinær uddannelsesindsats for at forbedre uddannelsessniveauet. Der er ingen tvivl om, at et lands uddannelsesniveau har afgørende betydning for landets samfundsmæssige udviklingsmuligheder både på de økonomiske, de erhvervsmæssige og de kulturelle områder. Jeg lægger derfor stor vægt på, at vi har en velfun-

gerende folkeskole, der kan lægge et godt fundament for det videre uddannelsessystem.

Der er store udfordringer for lærerne og lederne i dagens folkeskole. Børnene skal ud fra folkeskoleforordningen og de centralt fastsatte læringsmål tilegne sig mange kundskaber samt personlige og sociale færdigheder gennem folkeskoleforløbet. En del børn har desværre vanskelige vilkår i deres dagligdag, og det smitter af på deres skolesituation. De fysiske rammer kunne på mange skoler være væsentligt bedre, end tilfældet er i dag. Mange skoler er nedslidte og mangler plads, ligesom mange skoler trænger til en ombygning for at imødekomme kravene til en nutidig undervisningsform. Lærersituationen lider

stadigvæk under en stor mangel på uddannede lærere.

Til trods for disse forhold skal lærerne og lederne gøre deres bedste for, at skolens undervisning og børnenes sociale samvær fungerer. Det er mit indtryk, at lærerne og lederne generelt yder en god indsats for at indfri de forventninger, der er til skolen og dens ansatte. Der bliver også til stadighed både politisk og administrativt arbejdet på at afhjælpe skolens væsentlige problemer. Der er fokus på børn, der kunne have brug for tryggere familiemæssige og sociale forhold. Der er en langsigtet plan for forbedring af den bygningsmæssige standard. Der er gennem de sidste mange år blevet stadig flere og flere læreruddannede undervisere i folkeskolen, og der er en

pæn søgning til læreruddannelsen på Ilinniartissuaq. KANUKOKA vil til stadighed arbejde for, at folkeskoleforordning og tilhørende bekendtgørelser understøtter folkeskolens undervisning og dagligdag set ud fra en praktisk og pædagogisk synsvinkel.

Jeg ser derfor fortrøstningsfuldt på fremtiden på uddannelsesområdet. Jeg er klar over, at der fortsat er et langt og sejt træk – men bl.a. takket være jeres indsats, går det i den rigtige retning. Det vil jeg gerne takke jer for. Med håbet om fortsat god fremgang i folkeskolen vil jeg ønske jer alle et rigtig godt nytår.

Meeqqat atuarfianni ilinniartitsisunut pisortaasunullu ukiortaami inuulluaqqussut

All. Lars Karl Jensen, siulittaasq KANUKOKA

Nuannaarutigaa KANUKOKA’mi siulittaasunngorlaatut kattuffiup meeqqat atuarfianni ilinniartitsisunut pisortaasunullu ukiortaami inuulluaqqussuteqartarnera ingerlateqqissinnaagakku.

Ilinniartitaanikkut qaffasissuseq pitsanngorsarniarlugu ilinniartitaanerup tungaatigut immikkut suliniuteqarnissaq ukiuni makkunani oqaluuseraarput. Qularutigineqarsinnaanngilaq nunap inuisa ilinniagaqarnikkut qaffasissusiat nunami inuiaqatigiit aningaasarsiornikkut, inuussutissarsiornikkut kulturillu tungaatigut ineriartornissamut periarfissaannut pingaarutierujussuummat. Taamaammat ilinniarluni ingerlaqqinnissamut tunngavissaliilluartumik meeqqat atuarfiata ingerlalluarnissaa assut pingaartippara.

Ullumikkut meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut pisortaasullu unammiugassalerujussuupput. Meeqqat atuarfiat pillugu peqqusut ilikkarniagassatullu qitiusumiit aalajangersakkat aallaavigalugit meeqqat ilinniagassarpassuaqarput

meeqqallu atuarfianni atuarnerminni inuttut inooqatigiinnikkullu piginaasassarpassuarnik pissarsiniartussaallutik. Meeqqat ilaat ulluinnarni inuunerminni atugassarisaat ajoraluartumik ilungersunartuupput, tamannalu atuarnerannut sunniuttarpoq. Atuarfiit ilarpassuini illuutitigut initigullu atugassarisat ullumikkor-nit pitsaanerujussuusariaqaraluarput. Atuarfiit ilarpassui kataativisimapput inissaaleqiffiullutillu, soorlumi aamma atuarfiit ilaat ullumikkut ilinniartitseriaatsitigut piumasarineqartut eqqortissinnaanngorlugit allanngartiternaqartariaqaraluartut. Ilinniartitsisut ilinniarsimasut sulii amigaataaqaat.

Ilinniartitsisut pisortaasullu taamaattunik atuagaqaluarlutik atuartsineq meeqqallu ataatsimooqatigiillutik ingerlalluarnis-

saat anguniarlugit sapinngisartik tamaat iliorniartussaapput. Ataatsimut isigalugu isumaqarpunga atuarfiup sulisuisalu angusassaattut naatsorsuutigineqartut anguniarlugit ilinniartitsisut pisortaasullu suliniarluartut. Aamma atuarfiup ajornartorsiutai imaannaanngitsut aaqqinniarlugit naalakkersuinnikkut allaffissornikkullu suliniartoqartuarpoq. Meeqqat ilaqutariinnikkut atugarisatigullu toqqissisimanarnerusunik atugas-saqartariaqaraluartut uitsatigineqarput. Illuutit tungaatigut pitsanngorsaanissaq eqqarsaatigalugu ungasinnerusoq isigalugu pilersaaruteqarpoq. Ukiuni kingullerni amerlisuni atuarfinni atuartsut ilinniartitsisutut ilinniarsimasut amerliartuaaginnarsimapput, aamma Ilinniartissuarmi ilinnialersartut ikigisassaannngillat. Meeqqat atuarfiat pillugu peqqussutit

nalunaarutillu tassunga atasut meeqqat atuarfianni atuartsinermut ulluinnarnilu ingerlanermut nalinginnartigut perorsaanerullu tungaatigut ikorfersuilluarnissaat anguniarlugu KANUKOKA suliniartuarumavoq.

Taamaammat ilinniartitaanerup tungaa isumalluarnartutut isigaara. Nalunngilara sulii ilungersuutas-saqaqisoq – ilaatigullu ilissi suleqataanissigut ilorraap tungaanut ingerlasoqarpoq. Tamanna pillugu qutsavigerusuppassi. Meeqqat atuarfianni siuariartuinnarnissaq neriuutigalugu tamassi ukiortaami pilluaqqussi.

Asasakka IMAK-imi ilaasortat – ilinniartitsisut pisortallu

All. Doris Jakobsen, Kultureqarnermut Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq

Atuarfitsialammi suleqataasut tamassi, juullimi ukiortaamilu uummam-mik pisumik ilaquttasilu pilluakuttooritsi.

Nuannaarutigaaara Ilinniartitsisut atuagassiaanni ukiumi nutaami pil-luaqqussuteqarnissannut periarfis-sinneqarama.

Uagut qinikkatut sulisugut ilissin-nut annertuumik qujassutissaqar-luarpugut meerartatsinnut pitsaa-nerpaamik angusaqartitsinissarput anguniarlugu piviusunngortitseqa-taaniarlusi nukippassuit atorassigit.

Atuarfitsialak ukiumi arlalippas-suarni piviusunngortinniarlugu paasititsiniaaneq annertooq ingerlanneqarnikuuvoq, qujanar-tumilli anguniakkap ajunngitsumik siunertaqarnera paasineqarluni Atuarfitsialak sulii inerisarneqartu-arpoq.

Ukiuni kingullerni nunani al-lani misilittakkat inernerusartullu pitsaasut nunatsinni malinnaaffigi-neqarlutik misileraatigineqarnerat pissangagalugu soqutigalugulu malinnaaffigaara, qularinngila-ralu pinngitsoorani siunissami meerartatta iluaqutigilluaru-

maaraat, taamaammat siunissaq qaamanerusoq eqqarsaatigalugu ilinniaqqiffiit qaffasinnerusut sulii maannakkornit annertunerusumik annertusarnissaat avaqqunneqa-rsinnaanngilaq.

Atuarfitsialaap aallartinneraniit ukialunnguit qaangiukkaluartut meeqqanut sunniutai pitsaasut saqqummeralersut nuannaaruti-galugit isumalluarnartillugillu oqaatigissavara, taamaammat ilinniartitsisut pikkorissartuarnis-saat ilinniartitsisunngorniarnarluni nutarterneqarluni aallartilersoq pisariaqarluinnartutut isigaakka, meeqqanut atuartsineq pit-sanngorsartuartaqarmat aamma misilittakkat nutaat aallaavigalugit.

Atuarfitsialaap inerisartuarnis-saa pingaaruteqarluinnarpoq, taamaammat Atuarfitsialammut meeqqat appakaattartut sulii pia-reersimanerunissaat anguniarlugit Meeqquerivitsialaap aallartillu-arnissaa pingaaruteqarluinnarmat aningaasaliissuteqarpugut ukiut

tulliuttut aamma eqqarsaatigalugit.

Meerartatta angusaqarluarnis-saat anguniarutsigu suna tamarmi ataqatigiittoq nalunngilarput tassa Meeqquerivitsialak – Atuarfitsi-alak – Ilinniartitaanerlu taakkua tamaasa isigalugit atuartitaanerup ilinniartitaanerullu aaqqissuunner-at ingerlattariaqarparput, taamaat-tumik ukiumi matumani 2006imi aammalu 2007imi malitsigisaanillu 2008mi annertuumik aaqqissuus-samik isumasioqatigiissitsinissaq pilersaaruteqarfigaara.

Naluneqanngitsutut ukiumi kingullermi 2005imi ukiunilu tul-liuttuni aningaasanut inatsisissami annertooujussuarmik Inerisaavik sipaarniarfigineqaraluarpoq 18,5 mio. kr.inik, tamanna Atuarfitsial-aap ineriartorneranut annertuumik ajoqusiususaasoq takusinnaagakku Naalakkersuisunngorninni Ineri-saavimmut sipaarniutit tamaasa atorunnaarsippakka, neriullunga Atuarfitsialammut aningaasali-issutit siunissami pitsaasumik

kinguneqarluarumaartut taman-nalu qularinngilluinnarapara.

Qujanaq ukiumut qaangiuttumut suleqataalluarsimanissinnut, qilanaarpunga qanimut suleqatiga-lusi Atuarfitsialaap sulii inerisarnis-saanut, qanortoq ukioq nutaaq tamatsinnut angusaqarfulluarili.

Kære medlemmer hos IMAK – lærere og ledere

Af Doris Jakobsen, Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirken

Hermed ønsker jeg inderligt alle dem, der arbejder under Atuarfitsi-alak og deres familie en rigtig glædelig jul og godt nytår.

Jeg er glad for, at jeg har fået mu-lighed for at sende en nytårshilsen via Ilinniartitsisoq.

Som folkevalgte er vi meget taknemlige for, at I bruger mange kræfter for at skabe de bedste muligheder for vore børn.

For at kunne realisere Atuarfitsi-alak har man i flere år haft større informationsvirksomhed og takket være forståelsen udvikler Atuarfit-sialak sig stadigvæk.

I de senere år har jeg med interes-se fulgt med i, at man i Grønland udvikler metoder, som man har gode erfaringer med i andre lande. Jeg er sikker på, at det er til stor

gavn for vore børn i fremtiden. Det er derfor nødvendigt at højere læreanstalter bliver udbygget i den nærmeste fremtid.

Jeg har konstateret at Atuarfitsi-alak, trods sin korte virke, allerede har sat positive resultater for børn-ene. Det er jeg glad for, og jeg har store forhåbninger til det. Det er derfor nødvendigt med en løbende efteruddannelse for lærerne, samt den igangværende fornyelse af læreruddannelsen. For undervis-ning af børnene skal løbende ud-vikles, også ud fra nyere erfaringer.

Det er vigtigt, at Atuarfitsialak udvikles løbende, og for at opnå bedre skoleparathed har vi givet

midler til indførelse af Den gode Børnehave, også for de kommende år.

For at opnå bedre uddannelse for børnene, ved vi, at der er sammen-hæng mellem Den gode Børne-have – Atuarfitsialak – og uddan-nelsen. Vi må tage udgangspunkt i det, under vores udformning af undervisnings- og uddannelses-systemet. Jeg har derfor planer om større arrangementer som konfer-encer i 2006 og 2007 der videre-føres i 2008.

Der var som bekendt planer om besparelser for Inerisaavik i 2005 og de kommende år på 18,5 mio. kr. Da jeg umiddelbart kunne se,

at det vil skade udviklingen af Atu-arfitsialak, annullerede jeg spare-planerne for Inerisaavik ifm. min tiltrædelse som landsstyremedlem. Jeg håber, og er sikker på, at det vil være til gavn for fremtiden.

Tak for et godt samarbejde i det forløbne år. Jeg glæder mig til at udvikle Atuarfitsialak i nært samarbejde med jer og håber, at vi alle sammen opnår gode resultater i det nye år.

Eqqaaniut

Ukiortaap ulluani annilaaruti-
gingaakkatsinnik tusarparput
Ammassallip Kommuneani
Kultureqarnermut Atuartitsi-
nermullu ingerlatsivimmi pisor-
taq, Rolf Geilser, toqungasoq
nassaarineqarsimasoq, aamma
inuartarineqarsimasoq. Rolf
pileraarsimagaluarpoq Danmar-
kimut angerlarniarluni, uagullu
ulluinnarni taassuminnga suleqa-
teqartuusugut inuulluaqussal-
lugu piareersimareersimavugut.
Kisianni arlaannattaluunniit
takorloorsimannikkaluarpaa ta-
ama takoqqittussaaajunnaavillugu
inuulluaqusussanngussallugu.

Rolf ingerlatsivimmi ukiup aappaa
affaq pisortaavog, taamalu ator-
feqarnerata nalaani ingerlatsivik
allanngortiterneqarluni suliar-
neqarpoq. Periaatsit amerlasuut
allanngortinneqartussaapput
ingerlatsivik eqaannerusumik
ingerlarataarnerusumillu ingerla-
lersinnaaqqullugu. Rolfip suliaq

pisarnermisut nipaatsumik uteriit-
sumilli aquppaa taamalu anguniak-
kat anguneqarsinnaalersillugit.

Uagut Rolf inuttut ilisarilersima-
varput angutaasoq piginnaanerto-
oq ilakkuminartorlu. Rolfip erna
panialu Danmarkimilu ilaqtutani
qimatai allat eqqarsaatitsiniitip-
pavut. Rolf Geislerip eqqaaneqar-
nera ataqqinartuuli.

Ingerlatsivimmi pisortaatitaagal-
lartoq
Gitte Slejborg
Ammassallip Kommunea

Mindeord

Nytårsdag fik vi den frygtelige
nyhed at forvaltningschef for Kul-
tur- og undervisning i Ammassalik
Kommune Rolf Geisler var fundet
død, og at der var tale om mord.
Rolf havde planlagt at rejse retur
til Danmark, og vi, der samarbej-
dede med ham til daglig, var for-
beredt på at skulle tage afsked med
ham. Men ingen havde forestillet
sig en så definitiv afsked.

Rolf nåede at lede forvaltningen
i halvandet år, og i hans korte
embedsperiode var forvaltningen
under omlægning. Mange proce-
durer stod for at skulle ændres, for
at gøre forvaltningen til en mere
smidig og dynamisk organisation.
Rolf ledede dette arbejde på sin
stille men insisterende måde, som
sikrede, at målene blev nået.

Vi, der nåede at lære Rolf at kende
privat, oplevede ham som en bega-
vet og behagelig mand at omgås.
Vore tanker går til Rolfs søn og

datter samt den øvrige familie,
som han efterlader sig i Danmark.
Æret være Rolf Geislers minde.

Konstitueret forvaltningschef
Gitte Slejborg
Ammassalik Kommune

Lærernes

PENSION

Pension for overenskomstansatte lærere

Sundkrogsgade 4
DK-2100 København Ø
Tel 39 17 68 21
Fax 39 17 59 81

Telefontid: Mandag – fredag
kl. 8.15 – 16.15 (dansk tid)
Mail: post@lppension.dk
www.lppension.dk

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør
Sivso Dorph

Redaktør
Brian Karstensen
Skanderborgvej 4, 1. th.
8000 Århus C, DK

Mobil (0045) 4142 4007
Ilinniartitsisoq@greenet.gl

Oversættelse
Peter Frederik Rosing
Elisa Isaksen

Oplag
1.300 stk.

Tryk
Offsettrykkeriet
Midtjylland

Næste nummer
15. marts 2006
deadline 15. februar

Du kan annoncere i Ilinniartitsisoq både som privat
og som skole. Bladet bliver læst af mere end 1.000
lærere langs kysten, så det er et godt medie at an-
noncere efter nye lærere. Samtidig er det et godt
sted at annoncere for private, da bladet bliver læst
af beslutningstagerne omkring skolernes økonomi.

Ring til os og få lavet en annonce strategi
(0045) 4142 4007

Privatannoncer

1/1	side	kr. 4.000,00
1/2	side	kr. 2.000,00
1/4	side	kr. 1.200,00
1/8	side	kr. 700,00

Stillingsannoncer

1/1	side	kr. 3.000,00
1/2	side	kr. 1.500,0
1/4	side	kr. 800,00
1/8	side	kr. 500,00

Produktionsplan 2006

1	01.02
2	15.03
3	15.04
4	01.06
5	01.09
6	01.10
7	01.11
8	01.12

Inuinnartut aamma atuarfittut Ilinniartitsisoq an-
nonceliiffigisinnaavat. Atuagassiaq sinerissami ilin-
niartitsisunit 1.000 sinneqartunit atuarneqartarpoq,
taamaammallu nutaanik ilinniartitsisussarsiorluni
annonceliiffissaqqilluni. Aamma inuinnarnut anno-
celiiffissaqqissuuvoq, tassami atuarfiit aningaasaqar-
niarnerannut tunngasunik aalajangiisartuusunit
atuarneqartarami.

Sianerfigisigut taava annonceliinissannut najoq-
qutassiutissavatsigit (0045) 4142 4007

Inuinnartut annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 4.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 2.000,00
Qupperneq 1/4	kr. 1.200,00
Qupperneq 1/8	kr. 700,00

Sulisussarsiorluni annoceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 3.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 1.500,00
Qupperneq 1/4	kr. 800,00
Qupperneq 1/8	kr. 500,00

2006-imi suliarinninnis- samut pilersaarussiaq

1	01.02
2	15.03
3	15.04
4	01.06
5	01.09
6	01.10
7	01.11
8	01.12

Nunarput alla...?

Qeqertarsuup Atuarfia fysik/kemi – mi ilinniartitsisussarsiorpoq piaarnerpaamik imaluunniit isumaqatigiinnikkut atorfinitsinneqartussamik.

Kommuni inukittunnguugaluq qeqertarujussuarmi Disko- miippoq.

QEQERTARSUUP ATUARFIA illoqarfitaaniippoq, 210 –t missaanni atuartoqartoq klassinut 1- 11. klassinut agguagaal-lutik. Atuarfik ukiut arlaqanngitsut matuma siorna nutartigaallunilu nutaamik ilasaavoq. Faglokalit minnerunngitsumik Fysik/kemeertarfik iserfigiuminarluinartuupput init qaamasuullutik. Qaarsaasiaqarneq pingaartinneqaqaaq pitsaasumillu aaqqissugaalluni.

Atuarfeqarfiup pingaartitaraa ineriartortitsiuarmissaq pikkorissartuarnissarlu, minnerunngitsumillu Atuarfitsialak piarees-rarluarneqarluni ingerlalluarneqarluni. Inerisaasoqarneq pingaartipparput ilinniartitsisunillu ilinniarteqqitsineq peqataaf-figalutigu.. Atuarfeqarfik ilinniartitsissusaaleqinngilaq, taamaattorli illerpiaq matuminnga piginnaanilik pisaraiqartippatsigit Ilinniartitsiut 27 – uvugut; taakkunani 25 –t ilinniarsimasuupput; marlullu timelærerit misigisartuut pikkorissullu..

QEQERTARSUUP ATUARFIA Fysik/kemiimi atuartitsisinnaasumik atorfissaqartitsivoq.

QEQERTARSUUP KOMMUNE-ani atorfinitsitaanermi inissaqarniarnikkut periarfissat pitsaasuupput, aammalu pisariaqar-titsiguit, meeqqerivimmu/ulluunerani paaqqinniffimmut pissarsiniarninni ikiuussinnaalluta. Sunngiffimmik nuannarisaqar-tuugaanni periarfissat assigiinngitsut pitsaasuupput.

Atuarfitsinni periarfissat annertunerusumik paasisaqarfigerusukkukkit, Atuarfiit pisortaanerat Kristian Broberg e-mail: atuarqeq@greenet.gl imaluunniit pisortap tullia Anders Stephensen atassuteqarfigisinnaavatit oqarasuaatikku 00299-921248. Aammattaaq kommunep hjemmesideanut www.qeqertarsuaq.gl.

Qeqertarsuup kommuneani tjenestemanditut imaluunniit isumaqatigiissuteqarnikkut atorfinitsinneqarsinnaavutit ilinniartit-sisut kattuffiata IMAK-ip Namminersornerullutillu Oqartussat isumaqatigiissutaat atuuttut malillugit.

Malittarisassat atuuttut malillugit inissamik tunniussisoqassaaq atorfinikkiartornermilu angalanermut akiliussisoqassalluni.

Qinuteqaat uunga nassiunneqassaaq.
Kultur- og undervisningsforvaltningen
Box 514, 3953 Qeqertarsuaq

Et helt andet Grønland...?

Qeqertarsuup Atuarfia søger lærere til fysik/kemi un-dervisningen, som ønskes besat snarest eller efter aftale.

En lille kommune indbyggermæssigt, og ellers en kommunen på sin helt egen ø, ”DISKOØEN”.

QEQERTARSUUP ATUARFIA er byskolen, med ca. 210 elever fordelt på 1.-11.klasse. Skolen er fuldstændig renoveret og fremtræder med lyse og venlige klasselokaler, fuldt udbyggede faglokaler bl.a. fysiklokalet, og velfungerende edb-faci-liteter.

Skolevæsnet lægger vægt på at være udviklingsorienteret, og implementering af Atuarfitsialak (skolereformen) kører godt. Og vi prioriterer efteruddannelse af medarbejderne højt, både i form af kurser på skolen og ved deltagelse i PD-uddannelser, uddannelsen til skoleudvikler m.v. Endnu engang har vi ingen lærermangel på skolen, men vi mangler dig, som kan varetage fagets og elevernes behov. Vi er et lærerteam på 27, hvoraf 25 er uddannede undervisere + 2 meget dygtige og erfarne timelærere.

QEQERTARSUUP ATUARFIA har brug for undervisere der kan varetage i fysik/kemi hos de store elever.

Ved ansættelse i QEQERTARSUAQ er der gode boligmuligheder, og vi er behjælpelig med at skaffe institutionsplads / dagpleje, hvis du har behov for det.

Hvis du har lyst til at vide mere om mulighederne i vores skolevæsen, kan du kontakte le-dende skoleinspektør/ forvaltningschef Kristian Broberg e-mail: atuarqeq@greenet.gl eller souschef Anders Stephensen på tlf. 00299-921248.

Du kan også klikke dig ind på kommunens hjemmeside på www.qeqertarsuaq.gl.

I Qeqertarsuaq Kommune ansættes du enten som tjenestemand eller overenskomsansat efter de gældende overenskomster mellem lærer-organisationen IMAK og Grønlands Hjemme-styre. Der anvises bolig og ydes fri tiltrædelsesrejse efter de gældende regler.

Ansøgningen sendes til:
Kultur- og undervisningsforvaltningen
Box 514, 3953 Qeqertarsuaq

Deadline for næste nummer 15. FEBRUAR

NYE DIMENSIONER I DIN UNDERVISNING

Kender du Zome®? – Nej, vel?

Brain-Power.dk har nu to spændende og aktiverende undervisningsmaterialer til skolen:

ZOME®

– især beregnet på at stimulere børns forståelse for former og modeller

ZOME® – det kreative konstruktionssæt, som i sin enkelhed muliggør fascinerende modelkonstruktioner i mange dimensioner. Vi siger om det, at "det udfordrer såvel det 6-årige skolebarn som professoren i matematik, arkitektur, eller naturfag".

Prøv det, og lad børnene opleve – i første omgang – geometriske eller kemisk/biologiske modeller og byggesten i konkrete former. Ligesom vore relief-kort og BrainBox "fanger" ZOME® eleverne, fordi materialet er konkret, og de bruger såvel "hovedet" som følesansen i læringen!

BRAINBOX®

– det geniale og enkle byggesæt til elektronik

BRAINBOX® har nu elevhæfte og lærervejledning i trykken – vi venter materialerne umiddelbart efter vinterferien, så du er velkommen til at bestille nu. Materialet er især beregnet på natur & teknik i 3. – 5. klasse.

HUSK
– at vi giver 10% skolerabat og yderligere 10% ved køb af 10 stk. eller flere!
Se nærmere om de forskellige byggesæt på vores hjemmeside. Her kan du også se mere om vores andre produkter.

BRAIN POWER

Brain-Power.dk – er et firma med en pædagogisk baggrund.
Vi følger uv-markedet globalt. Giv os dine ideer og behov, og vi opsøger nye, effektive undervisningsmidler.

Sct. Mogens Gade 11 · DK-8800 Viborg · Tlf. +45 86 64 39 18 · post@brain-power.dk
www.brain-power.dk

IMAK

Siulittaasoq/formand

Ilinniartitsisoq/lærer Sivso Dorph
Naapinneqarsinnaavoq peqatigiiffiup allaffeqarfiani.
Træffes i foreningens sekretariat.

Siulersuisoqarfik/bestyrelse

Ilinniartitsisoq/lærer Sivso Dorph
Ilinniartitsisoq/lærer Esther Rosing, Nuuk
Ilinniartitsisoq/lærer Johan Reimer, Aasiaat
Ilinniartitsisoq/lærer Poul Raahauge, Nanortalik
Ilinniartitsisoq/lærer Tom Sørensen, Ittoqqortoormiit

Allatseqarfik/Sekretariatet

Ammasarpoq ataasinngorneq - tallimangorneq
Nal. 11.00 - 16.00
Åbent mandag - fredag
Klokken 11.00 - 16.00

Fuldmægtig

Jensigne Bergstrøm

Sagsbehandler

Lisbeth Frederiksen

Sdr. Hernhultvej 23
Postboks 867
Telefon (00 299) 32 25 50
Fax (00 299) 32 50 61
E-m@il imak@imak.gl
WWW www.imak.gl